UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Collegiatis & chartopratis & numula.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96119

Visual Library

Claſſem. In quadam ciuitate que appellatur ſelucena ciuitas, erat quedam claſſis valde notabilis. Jubet ergo Imperator quod tam illa claſſis quam omnes alie, que ſunt in Oriente pertineant ad prefectū pretorio, qui eas armet, ⁊ aptet de hominibus adſcriptis illi functioni, ⁊ ſi illi non ſufficiunt, alios ſuper accreſcat, ⁊ eos exerceat ad purgandum mare malis hominib. ⁊ piratis, etiam propter alias neceſſitates publicas poteſt committere prefectus comitis Orientis. In tex. ibi, accreſcentibus, ⁊ ſi illi cēſiti nō ſufficiūt, alios ſuper accreſcat ⁊ addat, ex qb. accreſcētib.
1 ſufficiētem compleant numerum. † Not. ex l. ꝙ ſicut cōgruit bono preſidi prouinciam purgare malis hominib. ſuper terram, ita eidem congruit per mare. Caſus eſt hic. Et ſic patet quod ſicut quis poteſt punire delinquentes in territorio ſuo, ita punire in
a mari adiacenti [a] illi ciuitati, vel prouincie. Facit ff. de pub. l. Ceſar.
b ⁊ ibi dixi. Sequentes titulos vide per te.[b]

ADDITIONES.

a ¶ In mari adiacēti illi ciuitati. vide iſtum in tracta. tyberiadis. ⁊ Bar. Cep. in tit. de ſer. ru. tit. de mari. ⁊ quid ſi eſt commiſſum in loco vicino duab. ciuitatib. no. Cep. vbi ſ. ⁊ Ang. i l. ſane. ff. de iniur. ⁊ dixi poſt Jac. Rubuf. hic nu. ij. in ver. in mari.
b ¶ † Itē eſt arg. ꝙ ſi aliquis deliquit in mari, ad illū ſpectat pu-
2 nitio, qui eſt iudex territorij propinquioris, * illi loco, in quo ma-
* leficiū eſt cōmiſſum. Pro quo eſt gl. in l. ij. ſ. de nau. facit l. quo-
* ties, ⁊ eo. tit. * ¶ Propinquioris. Adde Bar. i tract. Tyb. ⁊ bar. cep. i tract. de ſer. ru. tit. de mari. ⁊ ang. i d. l. ſane. de iniur. Et qd de
* delicto cōmiſſo i portu, vide Bar. Cepo. in d. tract. tit. de portu.*

De collegiatis, & chartopatris. Rub. XVII.

LEX VNICA.

4 ☞ In diuerſis collegijs quando quis poſſit eſſe.

Qui ſub pretextu. Primo dt ꝙ qui ītrat vnū collegiū, ⁊ munera, ad que ordinatus eſt, nō exercet, nō effugit munera alteri⁹ collegij, de quo exiuit, ſed de nouo dʒ extrahi, ⁊ alter in locū ei⁹ ſubrogari requiſitis primatib. collegiorū, idē ſi dece-
1 deret. h. d. † Primo no. arg. quod ille, qui eſt in collegio alicuius artis, nec exercet artē, nō dʒ gaudere priuilegio collegij. Et ſic ſi quis eſt in matricula ſcholarium ⁊ non intrat, non debet gaude-
a re priuilegio ſcholarium [a] facit ff. ex quibus cau. ma. l. pe. † Sed
2 aduerte, qr per hanc l. inducitur quoddā iudicium petitoriū, per quod ille, qui eſt in vno collegio, ſi tranſit ad aliud cauſa fugiēdi munera, ab illo retrahitur. Unde videtur ꝙ interim, cū ſit in quaſi poſſeſſione illius iuris priuilegij, debet gaudere priuilegio illo.
b arg. ff. de aqua quo. ⁊ eſti. l. fi.[b] ¶ † Scdo no. ꝙ qū vnus de col-
3 legio remouetur, ⁊ alius ſubrogatur, debet fieri de voluntate et conſilio eorum, qui preſunt collegio. Dicit gl. in l. qui ſub pretextu. ſ. de ſacroſan. eccle. niſi tranſiret ad aliam regulā ſtrictiorem.
4 ¶ Item † no. ꝙ ex hac lege innuitur quod quis non poteſt eſſe in diuerſis collegijs, quod an ſit verum, dixi in l. fi. ff. de colleg. illic.

ADDITIONES.

a ¶ Scholarium. Adde Fe. in c. clerici ver. vlti. pronun. de iudic. Adde ꝙ no. in apoſt. ad iſtum in l. qui ſub pretextu num. j. in apoſtil. in ver. gaudere priuilegio. ſ. de ſac. ſan. eccle.
b ALEX. ¶ Idē voluit Bar. in l. qui ſub ptextu. ſ. de epiſ. ⁊ cle. in l. ſemp §. j. de iure immuni. Adde ꝙ idē eſt, ⁊ ecōtra, ſi ſcholaris ſtudet, ⁊ nō ſit deſcript⁹ in matricula, nō gaudet priuilegio. l. ex eo tpe. ff. de teſt. mil. ⁊ no. Bal. in proe. ff. In dubio tū pſumit pro matriculato. de quo vide que no. de agētibus in rebus. l. mſicula. poſt Bar. ⁊ in l. j. de tironi. li. xij. ⁊ in vſi. ij. no. vide Bart. in l. j. §. actio. ff. ſi quis teſta. lib. eſſe iuſſus fue. ⁊ p Cy. i l. j. §. ij. de rei vxo. act. ⁊ gl. in l. certi cōdictio. ff. ſi cer. pet. ⁊ Ang. in authen. vt clerici qui. dt ꝙ ſi aliquis tēpore mortis ſubrogatur loco pris, an ei debeat dari idem ſalariū ꝙ habebat pr, ⁊ intellige de natura ſubroga. primordiali, nō acceſſoria, vt dixit glo. in d. l. certi condictio. per l. item veniunt. §. cum prediximus. de peti. here. ⁊ Joan. And. in regula, contra quem. in vj. ⁊ Rom. in litera. no. lxvj.

§. Quod autem. Qui ſupra numerum admittuntur in collegio non gaudent priuilegio collegij. h. d.

§. Sed ne tantum. Pone caſum Imperator quandoqʒ perſonis adſcriptis alicui collegio permittit vt de collegio exeant, ⁊ alium loco eius ponant, ⁊ ſic ius ſuum vendunt, vt ſ. de murileg. l. ſi quis ex corpe. Dicit ergo Imperator quod ſicut illis vendentibus cōcedit carthā, hoc eſt, locū ſuū, quod ipſi ſunt immunes a munerib⁹ ita prouidet illis qui ſubſtituuntur vt ſuſtineāt onera illius collegij ſm conditionem que tunc erat, cum ipſe emit illum locum,
1 vt poſtea nulla nouitas fiat. h. d. ¶ † Ex iſto tex. eſt arg. opti ū cōtra notariū, qui emit offiū ad ſcribendum ad certum bācbum ab alio per tempus, prout fit Bononie, ꝙ iſte qui emit iſtud offiū ſicut ſentire debet commoda illius officij, ita etiam incommoda. Unde ſi notarijs dicti loci imponitur aliquod onus vel collecta,
a iſte emptor ſuſtinebit onus, non autem venditor, quod no.[a]

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Uide ad hoc not. in c. conſtitutis. de elec. ſecundum vnam lect. vbi recedenti ex collegio non poteſt pro futuris reſeruari vox in electione, licet poſſit vnus, qui non ſit de collegio, dare vocem in illo collegio, ſi omnes voluerint. c. ſcriptum. eo. tit. ⁊ c. bone. de poſtu. prela. ⁊ vno contradicente non poſſet, ſecundum Compoſtellanum in d. c. ſcriptum. vbi refert Joan. Andr. in nouella. vide Ro. litera. c. no. lxxx. alias xcij.

De ſtudiis libera libus vrbis Romæ. Rub. XVIII.

LEX VNICA.

Uniuerſos. Primo ponit ꝙ quidā magiſtri legebant in aliquibus locis ad hoc vt ibi ſtaret multitudo populi, vel in locis priuatis, ⁊ cōuocabāt hoīes vndiqʒ, vt viderentur habere multos ſcholares, ⁊ ſic ad pōpā magis quā ad vtilitatē. hoc Impe-
a rator phibet dicēs ꝙ qui facit, infamis eſt. vide tex.[a] ¶ † No. cō-
1 tra doct. qui faciūt intrare ſcholas famulos ſcholarium vel alios ſm veritatem non ſtudentes, ꝙ qui hoc faciunt, ſunt infames.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Argumento huius text. Gul. de Cu. in l. decernimus. ſ. de epiſco. ⁊ cle. dicebat ꝙ doctores actu legentes vigente neceſſitate poſſunt cogere dominos edium vt eis locent, ⁊ ita allegat, ⁊ ſequit in quodā ſuo ſermone incipiente, manifeſtiſſimū Ro.

§. Illos. Not. dicit hic Imperator ꝙ in locis priuatis recte poteſt doceri aliquis diſcipulus a doctore, niſi doctores eſſent de numero eorum qui ſunt deputati ad legendum omnibus qui volunt enim audire, nam illi non poſſunt, ⁊ ſi faciant, perdent ſalarium ⁊ priuilegia, que habent, eo ꝙ publice non legunt. ¶ Not. contra docto. qui non docent omnia que poſſunt publice oībus, ſed aliquos docēt ſingulariter in camera.

a **§. Habeant.**[a] Hic dicit Imperator ꝙ doct. poſſunt eſſe in omni facultate. ¶ Oppo. ꝙ alius debet eſſe numerus doc. in qualibet ciuitate, vt l. ſi duas. §. docet aūt. ff. de excu. tu. Sol. Tpe illarū legum erat ſufficiens numerus qui ibi ſtatuitur, hic erat ſufficiens, qui ſtatutus eſt tēpore iſto. Et ideo in ciuitatibus, que habent ſtudia ſecundum diuerſitatē eſt ſtatuendus numerus diuerſus doc.

ADDITIO.

a ¶ Iſtum tex. alle. Hoſt. in ſumma de ferijs. §. fi. in ver. quid ſi magiſter cōducit, ⁊ dt ꝙ ſi eſt diſcordia inter duos magiſtros, quorū vnus vult aliū expellere, eo qr cōduxit poſt eum ſcholas prope ſuas ppter ꝙ ſe inuicē impediūt, talis cā pōt agitari die feriata, etiam in honorē Dei. ⁊ idē dicit Spe. in ti. de ferijs. §. ſequit. ver. ſed ſi magiſter cōducit ſcholas. ⁊ do. Ant. poſt Jo. an. in c. fi. in fi. de iud. Et eſt ratio, qr cū agitur de ſciētia tractāda, que res eſt ſanctiſſima. l. j. §. eſt quidē ſanctiſſima. ff. de varijs ⁊ extraordi. cri. ⁊ ſcientia ſit donū dei, vt in c. non ſolū. j. q. iiij. ⁊ c. reuertimini. in fi. xvj. q. j. ⁊ gl. in c. qr nōnulli. de mag. tanquā cā pia tractari poſſit tali tpe. Facit ꝙ in ſimili no. Jo. an. in nouella, i c. decet. de immunita. eccl. in vj. Et ſi ſcholares nō inueniunt domū, an poſſint cōpelli ciues domos ſuas eis locare? Gu. in l. decretū. ſ. de epi. ⁊ cle. tenet ꝙ ſic. ⁊ ideʒ dicit in religioſis non habentibus monaſteria, ⁊ domus condecentes. Ita refert ⁊ ſequitur Bal. in l. j. in verſic. idem adde ſi ſcholares. ff. ſol. ma.

§. Ita vt vnicuiqʒ. Hic Impator cōmittit prefecto, ⁊ eadē rōne rectori cuilibet ciuitatis, vbi eſt ſtudium ꝙ faciat aſſignari loca doctoribus ⁊ magiſtris ita diſtantia ꝙ quādo vnus legit, non audiat in ſcholis alterius, ⁊ ꝙ ſtrepitus ſcholariū, qui ſunt in vna, non audiat
1 in alia, ne ex hoc ſtudium turbetur. No. † ꝙ ad officiū iudicis pertinet remouere quicquid fieret iuxta ſcholas, p ꝙ lectura impedi-
2 ret, vel auris auditoris turbaret.† Et facit ad queſtionē ꝙ faber
a nō poſſit malleare iuxta ſcholas. Idē not. ff. ſo. ma. l. j.[a] ⁊ ibi dixi.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Et ibi gl. determinat ꝙ faber poſſit expelli, intereſt. eīn Reipu. habere iuriſperitos. Juſti. in proe. in fi. Bar. ibi tʒ idē ſi ille locus, penes quē malleat, erat deputatus ad ſcholas, ꝙ preſumit ſm eum arg. de re. iu. l. in ambiguis. Et qd dicitur hic in doctoribus, ideʒ, ⁊ in ſcholaribus dicit idē Bar. in l. legatis ſeruis. §. ſi ornatricibus de le. iij. moder. tamen cōtra per. l. j. ⁊ ij. de excu. arti. lib. x. vbi priuilegium artificibus conceſſum nō extendit ad
3 eorū diſcipulos.† Quid aūt de ſcholari habente alium ſcholarē

prop